

Rəşid YUSİFOV

Azərbaycan Respublikası DİN-in Polis Akademiyasının
“Cinayət hüququ” kafedrasının müəllimi, polis leytenantı
e-mail: rashidyusifov98@gmail.com

QULDURLUQ VƏ HƏDƏ-QORXU İLƏ TƏLƏB ETMƏ CİNAYƏTLƏRİNİN XEYLİ, KÜLLİ VƏ XÜSUSİLƏ KÜLLİ MİQDARDA ZİYAN VURMAQLA TÖRƏDİLMƏSİ HALLARININ TÖVSİFİ PROBLEMLƏRİ

Açar sözlər: Quldurluq, hədə-qorxu ilə tələb etmə, xeyli miqdarda ziyan, külli miqdarda ziyan, məqsəd, nəticə, qeyri-müəyyən qəsd

Ключевые слова: ограбление, вымогательство, значительный ущерб, огромное количество повреждений, цель, результат, неопределенное намерение

Key words: Robbery, extortion, considerable damage, massive amount of damage, purpose, result, indefinite intention

Müasir dövrdə cinayətkarlıqla mübarizə işinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində nəzəri və təcrübi məsələlərin uğurlu həlli mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Ölkəmizdə həyata keçirilən ümumsosial tədbirlər cinayətkarlığın səbəblərini mexaniki surətdə aradan qaldırmır. Bunun üçün ictimai və dövlət mexanizminin mütəşəkkil və gərgin fəaliyyəti tələb olunur.

Cinayətkarlıqla effektiv mübarizə aparmaq üçün onun daha dərinə tədqiqi zəruridir. Müasir dövrimüzdə kriminoloji və cinayət-hüquqi biliklərə yiyələnmədən cinayətkarlığa qarşı mübarizənin effektiv təşkilini təsəvvür etmək qeyri mümkündür. Bu biliklərin istifadəsi sosial proseslərin idarə olunmasında və eynilə hüquqyaradıcı və hüquqtəbiiçici fəaliyyət zamanı zəruridir.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının 63-cü maddəsinə əsasən, hər kəsin təqsirsizlik prezumpsiyası hüququ vardır. Cinayətin törədil-

məsində təqsirləndirilən hər bir şəxs, onun təqsiri qanunla nəzərdə tutulan qaydada sübuta yetirilməyibse və bu barədə məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş hökmü yoxdursa, təqsirsiz sayılır. Şəxsin təqsirli olduğuna əsaslı şübhələr varsa, onun təqsirli bilinməsinə yol verilmir. Cinayətin törədilməsində təqsirləndirilən şəxs özünün təqsirsizliyini sübuta yetirməyə borclu deyildir. [1, maddə 63]

Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 14.1-ci maddəsinə əsasən, Bu Məcəllə ilə cəza təhdidi altında qadağan olunmuş ictimai təhlükəli əməlin (hərəkət və ya hərəkətsizliyin) təqsirli olaraq törədilməsi cinayət sayılır. [2, maddə 14] Həmin Məcəllənin 3-cü maddəsinə əsasən “Yalnız bu Məcəllə ilə nəzərdə tutulmuş cinayət tərkibinin bütün əlamətlərinin mövcud olduğu əməlin (hərəkət və ya hərəkətsizliyin) törədilməsi cinayət məsuliyyəti yaradır.” [2, maddə 3] Cinayət tərkibi ictimai təhlükəli əməli cinayət kimi xarakterizə edən, qanunda göstərilən obyektiv və subyektiv əlamətlərin cəmidir. [6,s.114] Cinayətin obyektiv cəhəti müəyyən zamanda və məkanda, müəyyən şəraitdə baş verən, mövcud ictimai münasibətlərə ziyan vuran ictimai təhlükəli qəsdin zahiri cəhətidir. [6,s.151] Cinayət tərkibinin obyektiv cəhətinə ictimai-təhlükəli əməli, onun nəticəsini, ictimai təhlükəli əməllə nəticə arasındakı səbəbli əlaqəni, habelə zamanı, məkanı və cinayətin edilmə üsulunu, cinayətin törədildiyi şəraiti xarakterizə edən əlamətlər daxil olunur. [6,s.155]

Cinayət tərkibinin elementlərindən biri də insan psixikası ilə bağlı olan subyektiv cəhətdir. Subyektiv cəhət – cinayət törədilməsi ilə əlaqədar şəxsin psixi fəaliyyəti olub, ictimai-təhlükəli əməli törətməyə qətiyyət yaradan tələbatı əməlin obyektiv əlamətinin şüurda əks olunmasını və bunlara münasibəti bildirir. Subyektiv cəhətin əsas əlaməti təqsir, fakultativ əlamətləri isə motiv, məqsəd və emosional vəziyyətdir. [6,s.193] Fakultativ əlamətlər bütün cinayət tərkiblərinə daxil edilmir və yalnız müəyyən maddənin dispoziyasında göstərildikdə həmin maddə ilə cinayət məsuliyyətinin yaranması üçün zəruri əlamətə çevrilir.

Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 181-ci maddəsi ilə quldurluq, 182-ci maddəsi isə hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayətlərinə görə cinayət məsuliyyəti müəyyən edilir. Cinayət Məcəlləsinin 181.1-ci maddəsində quldurluq cinayətinin obyektiv cəhəti “Quldurluq, yəni özgənin əmlakını ələ keçirmə məqsədi ilə hücumla məruz qalmış şəxsin həyatı və ya sağlamlığı üçün təhlükəli zorakılıqla və ya belə zorakılıq tətbiq ediləcəyi hədəsi ilə bağlı olan basqın” kimi, Məcəllənin 182.1-ci maddəsində hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayətinin obyektiv cəhəti isə “Hədə-qorxu ilə tələb etmə, yəni zərərçəkmiş şəxsin və ya onun yaxın qohumlarının şəxsiyyəti üzərində zor göstərmə, onların haqqında rüsvayedicə məlumatlar yayma və ya onların əmlakını tələf etmə hədəsi ilə özgənin əmlakını və ya əmlaka olan hüququnu və ya əmlak xarakteri daşıyan digər hərəkətlər etməsini tələb etmə” kimi qeyd edilir. [2, maddə 181; 182] Quldurluq və hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayətləri formal tərkibli cinayətlərdir. Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 177-ci maddəsinin qeydinin 2-ci bəndində qeyd edilir: “Bu Məcəllənin 177-182-ci, 185-187-ci və 189-1-ci maddələrində “xeyli miqdar” dedikdə, beş min manatdan yuxarı, lakin əlli min manatdan artıq olmayan məbləğ, “külli miqdar” dedikdə əlli min manatdan yuxarı, lakin beş yüz min manatdan artıq olmayan məbləğ, “xüsusilə külli miqdar” dedikdə beş yüz min manatdan yuxarı olan məbləğ başa düşülür. [2, maddə 177, Qeyd 2]

Qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin quldurluğa görə cinayət məsuliyyəti nəzərdə tutan 181.2.4-cü

maddəsində qeyd edilmiş “xeyli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədilə törədildikdə”, 181.3.2-ci maddəsində qeyd edilmiş “külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədilə törədildikdə”, 181.4-cü maddəsində qeyd edilmiş “xüsusilə külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədilə törədildikdə” həmçinin hədə-qorxu ilə tələb etməyə görə cinayət məsuliyyəti nəzərdə tutan 182.2.4-cü maddəsində qeyd edilmiş “xeyli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədilə törədildikdə”, 182.3.2-ci maddəsində qeyd edilmiş “külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədilə törədildikdə”, 182.4-cü maddəsində qeyd edilmiş “xüsusilə külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədilə törədildikdə” tövsifedicə əlamətləri, fikrimcə, bu məqsədlər olmadan törədilən, lakin qeyd edilmiş miqdarlarda zərər vurma ilə nəticələnən halları əhatə etmir. Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, məqsəd cinayətin subyektiv cəhətinin fakultativ əlamətidir və konkret maddənin dispoziyasında qeyd edildikdə zəruri əlamətə çevrilir. Bu isə deməkdir ki, əgər məqsəd zəruri əlamətdirsə, deməli maddənin dispoziyasında göstərilmiş məqsəd olmadan törədilmiş əməl həmin maddə ilə cinayət məsuliyyətinə səbəb ola bilməz. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 5.2-ci maddəsinə əsasən cinayət qanununun analogiya üzrə tətbiqinə yol verilmir. [2, maddə 5]

Fikrimi bir neçə misal ilə əsaslandırım. A. B-nin qaranlıq küçədə tək gəzdiyini görüb ona yaxınlaşır, onu yumruqla vurub yerə yıxır və üzərindəki pulları verməyəyi təqdirdə onun boynunu sındıraraq öldürəcəyini bildirir. B. qorxaraq üzərində olan 6000 (altı min) manat pulu A.-ya verir və A. qaçaraq hadisə yerindən uzaqlaşır. Gördüyümüz kimi, burada A.-nın qəsd qeyri-müəyyəndir və onun xeyli miqdarda əmlak əldə etmək niyyəti olmasa da, nəticədə xeyli miqdarda əmlak edərək və B.-yə xeyli miqdarda ziyan vurmaqla quldurluq edir. F.Səməndərovun “Cinayət hüququ” dərsliyində qəsdin əvvəlcədən düşünülmüş qəsd, qəflətən baş verən qəsd, affektlə bağlı olan qəsd, alternativ qəsd, müəyyən (konkretləşdirilmiş) qəsd, qeyri-müəyyən (konkretləşdirilməmiş) qəsd kimi növləri göstərilir. Yuxarıda göstərilmiş misalda əməl qeyri-müəyyən (konkretləşdirilməmiş) qəsdlə törədilmişdir. Həmin dərlikdə qeyri-

müəyyən (konkretləşdirilməmiş) qəsd barədə qeyd edilir: “Qəsdin bu növü ilə törədilmiş əməllərdə təqsirkar əməlinin doğura biləcəyi nəticələri ümumi formada görür, lakin konkret konkret hansı nəticənin baş verəcəyini əvvəlcədən müəyyən edə bilmir. Məsələn, dalaşma zamanı şəxs digər şəxsə ağacla zərbələr vurursa, o, bu əməlin sağlamlığa yüngül, az ağır və ya ağır zərər vura biləcəyini əvvəlcədən görür, lakin məhz hansı konkret nəticənin baş verəcəyini əvvəlcədən görmür.” [6,s.212] Hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayətinə aid bir misal: C. D.-yə bildirir ki, əgər növbəti gün saat 12-yə qədər ona pul gətirməsə, onu tutub əl-qolunu bağlayaraq işgəncə verəcək. D. növbəti gün saat 11-də C.-ya 8000 (səkkiz min) manat pul gətirib verir və C. bu pulu götürür. Göstərilən misalda da, əməl qeyri-müəyyən (konkretləşdirilməmiş) qəsdlə törədilmişdir, şəxsin əvvəlcədən xeyli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi olmamış, lakin nəticədə zərərçəkmiş xeyli miqdarda ziyan vurmaqla hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayətini törətmişdir. Cinayət Məcəlləsinin 181.2.4 və 182.2.4-cü maddələrinin dispozişiyasında isə quldurluq və hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayətlərinin “xeyli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədilə törədildikdə” tövsifedici əlaməti nəzərdə tutulmuşdur və məqsəd cinayət tərkibinin zəruri əlamətinə çevrilmişdir. Yəni, yuxarıda göstərilən iki misalda təqsirli şəxslər xeyli miqdarda ziyan vurmaqla quldurluq və hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayətlərini törətmiş olsalar da, onların əvvəlcədən xeyli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədləri olmadığına görə, bu maddələrdə məqsəd cinayət tərkibinin zəruri əlaməti olduğuna görə və cinayət qanununun analogiya üzrə tətbiqinə yol verilmədiyinə görə təqsirli şəxslərin əməlləri Cinayət Məcəlləsinin 181.2.4 və 182.2.4-cü maddələri ilə tövsif edilə bilməz. Cinayət Məcəlləsinin quldurluğa görə məsuliyyət nəzərdə tutan 181-ci və hədə-qorxu ilə tələb etməyə görə məsuliyyət nəzərdə tutan 182-ci maddələrində isə “xeyli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə” tövsifedici əlaməti olmadığına görə, həmçinin cəzanı ağırlaşdıran halları nəzərdə tutan 61-ci maddəsində “xeyli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə” ağırlaşdırıcı halı olmadığına görə belə hallarda cinayətin düzgün tövsif edilməsi za-

manı çətinliklər yaranır. Qeyd edilən hallar külli miqdarda və xüsusilə külli miqdarda ziyan vurmaqla quldurluq və hədə-qorxu ilə tələb etmə hallarına da aiddir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikasının adından Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 182.2.4-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 21 oktyabr 2011-ci il tarixli Qərarında qeyd olunur: “Cinayət qanunvericiliyində cinayətlərin xüsusiyyətindən və təhlükəlilik dərəcəsindən asılı olaraq cinayətlərə görə məsuliyyət müəyyən edən normalar iki qrupa bölünür: formal və maddi quruluşa malik tərkiblər. Formal quruluşa malik olan tərkiblərdə cinayət tərkibinin obyektiv cəhəti yalnız ictimai təhlükəli hərəkətdən (hərəkətsizlikdən) ibarət olur. Belə tərkibli cinayətlərdə qanunla qadağan edilən hərəkət (hərəkətsizlik) törədilən andan başa çatmış hesab edilir. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 182-ci maddəsinə əsasən hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayət əməli özgənin əmlakını və ya əmlaka olan hüququnu və ya əmlak xarakteri daşıyan digər hərəkətlər etməsini tələb etmə anından başa çatır.” [4] Göstərilən müddəa cinayət hüquq nəzəriyyəsində də belə qeyd olunur və quldurluq və hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayətləri də formal tərkibli cinayətlər olsalar da, göstərilən müddəanın həmin maddələrə istisnasız olaraq tətbiq edilməsi baş vermiş ictimai təhlükəli nəticənin tövsifdən kənarında qalmasına səbəb olur. İstinad olunan Plenum Qərarı ilə bağlı hakim İ.Ə.Nəcəfovun xüsusi rəyində qeyd edilir: “Cinayət Məcəlləsinin 182.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayət hədə-qorxu edildiyi andan başa çatır. 182.2.3-cü və 182.2.4-cü maddələrdə nəzərdə tutulan cinayətlər isə zərərçəkmiş şəxsin və ya onun yaxın qohumlarının şəxsiyyəti üzərində zor tətbiq edildiyi, onların haqqında rüsvayedicə məlumatlar yayıldığı və onların əmlakları tələf edilərək xeyli miqdarda ziyan vurulduğu andan bitmiş hesab olunur. Bu halda da törədilmiş bu cinayətlər mənəvi və maddi ziyanın mövcud olmasına baxmayaraq formal xarakterli cinayət sayılmalıdır. Ona görə ki, cinayəti törətmiş şəxs cinayəti törədərək, arzuladığı məqsəd və niyyətinə özgənin, yəni zərərçəkənlərin əmlakına və ya əmlaka

olan hüquqlarına və ya onlar tərəfindən əmlak xarakteri daşıyan hərəkətlər etməsinə nail ola bilmir. Plenum normativ hüquqi aktların rəsmi şərh edilməsi qaydasını müəyyən edən “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Qanununun 90-cı maddəsinin tələblərini gözləmədiyindən Cinayət Məcəlləsinin 182.2.4-cü maddəsinə verdiyi şərh səthi, nəticəvi hissəsi isə yanlış olmuşdur. Plenum Cinayət Məcəlləsinin 127, 128, 147-ci və 186-cı maddələrində nəzərdə tutulan cinayətlərlə hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayətinin (182-ci maddə) oxşar və fərqləndirici tərkib və əlamətlərinin funksional əlaqələrini müəyyən etsəydi, yəqin ki, qeyd edilən qüsurlardan xali olan düzgün qərar qəbul edərdi. Beləliklə, qəti sürətdə deyə bilərik ki, Cinayət Məcəlləsinin 182.2.4-cü maddəsində nəzərdə tutulan cinayətin Cinayət Məcəlləsinin 182.1-ci maddəsinin dispozisiyasına heç bir uyğunsuzluğu yoxdur. Yalnız cinayət tərkibinin obyektiv cəhətləri fərqlidir”. [5]

İstinad olunan Plenum Qərarı ilə bağlı hakim İ.Ə.Nəcəfovun xüsusi rəyindən belə nəticə çıxırı ki, Cinayət Məcəlləsinin hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayətinə görə məsuliyyət nəzərdə tutan 182.2.4-cü maddəsində edilmiş dəyişiklikdən əvvəl qeyd edilmiş “xeyli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə” tövsifedici əlamətinin olduğu kimi qalması daha düzgün olardı. Lakin fikrimcə bu da düzgün mövqe deyil. Fikrimi əsaslandırmaq üçün iki səbəb göstərim: 1) Cinayət Məcəlləsinin 182.3.2-ci maddəsində tövsifedici əlamət “külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədilə törədildikdə” kimi, 182.4-cü maddəsində isə “xüsusilə külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi ilə törədildikdə” kimi qeyd edilmişdir. Bu tövsifedici əlamətlər 182.2.4-cü maddəyə dəyişiklik edilməzdən əvvəl də belə göstərilmişdi. Deməli əgər İ.Ə.Nəcəfovun xüsusi rəyində qeyd etdiyi fikirlə ilə razılışsaq, deməli hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayəti xeyli miqdarda ziyan vurmaqla törədilə bilər, lakin külli və xüsusilə külli miqdarda ziyan vurmaqla, əvvəlcədən belə məqsəd olmazsa, törədilə bilməz, çünki Cinayət Məcəlləsinin 182.3.2-ci və 182.4-cü maddələri ilə məsuliyyətin yaranması üçün məqsəd cinayət tərkibinin zəruri əlamətidir. 2) Əgər Cinayət Məcəlləsinin hədə-qor-

xu ilə tələb etmə cinayətinə görə məsuliyyət nəzərdə tutan 182.2.4-cü maddəsində edilmiş dəyişiklikdən əvvəl qeyd edilmiş “xeyli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə” tövsifedici əlaməti olduğu kimi qalsa idi, şəxs xeyli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədilə hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayətini törətsə belə, nəticədə xeyli miqdarda əmlak əldə etməsəydi, onda Cinayət Məcəlləsinin 182.2.4-cü maddəsilə məsuliyyətə cəlb edilə bilməzdi. Yəni bu halda şəxsin faktiki olaraq xeyli miqdarda ziyan vurduğu hallar Cinayət Məcəlləsinin 182.2.4-cü maddəsinin tərkibi ilə əhatə olunurdusa da, şəxsin xeyli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədilə hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayətini törətdiyi, lakin nəticədə xeyli miqdarda əmlak əldə edə bilmədiyi hallar əhatə olunmurdu. Bu hal isə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikasının adından Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 182.2.4-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 21 oktyabr 2011-ci il tarixli Qərarında qeyd olunmuş “Formal quruluşa malik olan tərkiblərdə cinayət tərkibinin obyektiv cəhəti yalnız ictimai təhlükəli hərəkətdən (hərəkətsizlikdən) ibarət olur. Belə tərkibli cinayətlərdə qanunla qadağan edilən hərəkət (hərəkətsizlik) törədilən andan başa çatmış hesab edilir. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 182-ci maddəsinə əsasən hədə-qorxu ilə tələb etmə cinayət əməli özgənin əmlakını və ya əmlaka olan hüququnu və ya əmlak xarakteri daşıyan digər hərəkətlər etməsinə tələb etmə anından başa çatır” [4] fikrinə, həmçinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikasının adından Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 182.2.4-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 21 oktyabr 2011-ci il tarixli Qərarı ilə bağlı hakim İ.Ə.Nəcəfovun xüsusi rəyində qeyd olunmuş “Cinayət Məcəlləsinin 182.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan cinayət hədə-qorxu edildiyi andan başa çatır” [5] fikrinə ziddir.

Yuxarıda göstərilən hallarla bağlı həmçinin qeyd etmək istəyirəm ki, “Normativ hüquqi aktlar haqqında” 21 dekabr 2010-cu il tarixli AR Konstitusiyaya Qanununun 8.0.7-ci maddəsində “Normativ hüquqi aktların ziddiyyətsizliyi” prin-

sipi göstərilmiş, 25.5-ci maddəsində “Normativ hüquqi aktın mətnində istifadə edilən termin və anlayışlar aydın və birmənalı olmalıdır.” norması qeyd edilmişdir. [3, maddə 8; 25] Bu normaların Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 181-ci və 182-ci maddələrinin yuxarıda göstərilmiş tövsifedici əlamətlərinin tərtibi zamanı nəzərə alınması məqsəduyğundur.

Beləliklə, yuxarıda qeyd etdiklərimi nəzərə alaraq, **təklif edirəm:**

1. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 181.2.4-cü və 182.2.4-cü maddələrində “xeyli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi ilə törədildikdə” tövsifedici əlaməti “xeyli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi ilə və ya xeyli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə” kimi qeyd edilsin və ya həmin maddələrə ayrıca olaraq “xeyli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə” tövsifedici əlaməti daxil edilsin;

2. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 181.3.2-ci və 182.3.2-ci maddələrində “külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi ilə törədildikdə” tövsifedici əlaməti “külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi ilə və ya külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə” kimi qeyd edilsin və ya həmin maddələrə ayrıca olaraq “külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə” tövsifedici əlaməti daxil edilsin;

Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 181.4-cü və 182.4-cü maddələrində “xüsusilə külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi ilə törədildikdə” tövsifedici əlaməti “xüsusilə külli miqdarda əmlak əldə etmək məqsədi ilə və ya xüsusilə külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə” kimi qeyd edilsin və ya həmin maddələrə ayrıca olaraq “xüsusilə külli miqdarda ziyan vurmaqla törədildikdə” tövsifedici əlaməti daxil edilsin.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası – <http://www.e-qanun.az/framework/897>
2. Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsi - <http://e-qanun.az/framework/46944>
3. “Normativ hüquqi aktlar haqqında” 21 dekabr 2010-cu il tarixli AR Konstitusiya Qanunu
4. Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikasının adından Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 182.2.4-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 21 oktyabr 2011-ci il tarixli Qərarı
5. Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun “Azərbaycan Respublikasının adından Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 182.2.4-cü maddəsinin şərh edilməsinə dair” 21 oktyabr 2011-ci il tarixli Qərarı ilə bağlı hakim İ.Ə.Nəcəfovun xüsusi rəyi
6. Səməndərov F.Y. Cinayət hüququ. Ümumi hissə.

Рашид Юсифов

Текст научной работы на тему «Проблемы привлечения преступников к ответственности за разбой и вымогательство при причинении значительного, крупного или особо крупного ущерба»

Подводя итоги, хотелось бы отметить, что возникают проблемы при предъявлении судами обвинения и осуждении преступников, совершивших разбой или вымогательство и причинивших значительный, крупный или особо крупный ущерб, поскольку правовые нормы об этих преступлениях не распространяются на эти действия, если лицо, совершающее указанные преступления, не имеет перед совершением преступления цели причинить вышеуказанные суммы вреда. Поэтому считаю, что статьи Уголовного кодекса Азербайджанской

Республики об этих преступлениях должны быть усовершенствованы и охватывать действия по причинению значительного, крупного или особо крупного ущерба при совершении грабежа или вымогательства.

Rashid Yusifov

The problems of charging criminals with the crimes of robbery and extortion when there is considerable, massive or especially large amount of damage

Summarizing, I would like to point out that problems appear when courts charge and sentence criminals who commit robbery or extortion and end up causing considerable, massive or especially large amount of damage, because the legal norms about these crimes don't cover these actions if the person who commits these crimes does not have the purpose of causing the aforementioned amounts of damage before committing the crime. That is why I think the articles of the Criminal Code of Azerbaijan Republic about these crimes should be improved and cover the actions of causing considerable, massive or especially large amount of damage while committing robbery or extortion.